

Campanes de l'església de Sant Jaume de Frontanyà

Sant Jaume de Frontanyà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Campanar de l'església de Sant Jaume de Frontanyà.
Emplaçament	Nucli urbà de Sant Jaume de Frontanyà.
Alçada:	1095

Coordenades:

Latitud:	42.18722
Longitud:	2.02432
UTM Est (X):	419433
UTM Nord (Y):	4671024

Classificació

Número de fitxa	08216 - 69
Àmbit:	Patrimoni moble
Tipologia	Col·lecció
Segle	s. XVIII
Any	1784
Autoria de l'element:	Raynelli
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Molt erosionades.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Religiós/Cultural
Titularitat	Privada accessible
Titular:	Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Fitxes associades:	
<u>Sant Jaume de Frontanyà</u>	
Autoria de la fitxa	Lluïsa Vilalta Pérez

Descripció

La doble espadanya de l'església de Sant Jaume de Frontanyà de 1572 es va transformar a principis de 1700 en un campanar rectangular tancat, el que fa 2,33 metres d'alçada, amb quatre finestres d'arc de mig punt. L'accés és des del cor, per escales de fusta.

La campana gran medeix 75 cm d'alçada, amb un coll de 47 cm i un diàmetre de 85 cm i pesa uns 356kg. El jou és de fusta envellida amb vuit tirants, dos dels quals aguanten el contrapès de pedra. En un costat té palanca i a l'altre, el martell. La campana funciona de forma manual i amb electromartell. Es conserva un vell rellotge en bones condicions. S'aprecia un segell medieval de text il·legible, que segurament seria del fonedor. Destaquen diversos relleus al cos de la campana. Al centre: un ecce homo, una creu de calvari, una mare de Déu amb l'infant a coll i, finalment, en relleu superior als altres, sant Jaume de cos sencer. Sota els peus del sant s'aprecia una corretja prima guarnida amb flors i diminutes capelletes. A mig peu, es decora amb sanefes d'orles foliars. Al mig i al terç de la campana, s'entreveu la inscripció amb caràcters gòtics "... EPEM / + / D / AV / MIL- CCCC - IIIV / EP ... / UPATE.. P ... T". "/... AHUM ... I / MAIOME / D / FEUDAT PETDUJIA / ... ". Sembla que els caràcters que manquen en la inscripció són causa en part de l'erosió que ha patit, però també de l'intent de destrossar-la durant l'escomesa civil de 1936 (CABALLÉ 2018: 217).

La campana petita medeix 37 cm d'alçada, 25 cm de coll i 42 cm de diàmetre i pesa uns 43 kg. Té una bona sonoritat, en to de sol. El batall és de ferro, amb un forat a l'extrem. El jou és de fusta i està molt erosionat. De la part superior, s'aprecien dues tiges de ferro que serien per sostenir el contrapès, actualment inexistent. Hi ha restes de palanca i s'aguanten per les nanses amb un cargol. Fundiona manualment a través d'un cable al batall que va fins a l'interior de l'església. El fonedor és Raynelli. Els relleus de la campana estan molt erosionats, però encara es poden entreveure, al centre, imatges de cos sencer dalt una peanya de núvols, les que podrien ser de sant Jaume (amb el bàcul de pelegrí), sant Joan Baptista i Jesús crucificat. Aquestes figures estan intercal·lades amb les d'arcàngels de mig cos. A la part inferior, per sota les figures, s'aprecia una sanefa amb motius florals. Al terç de la campana es llegeix: "SANTE JACOB E ORA PRO NOBIS ANO 1784", mentre que al peu es confirma el fonedor: "RAYNELLI ITALIA FETA" (CABALLÉ 2018: 218).

Observacions:

A Sant Jaume es troben documentats els diversos tocs de campanes: bateig, a missa, a oració (a les 12 del migdia i a les 6 de la tarda) i a morts, el que es recorda molt tètric i variava depenent si el difunt era home o dona.

Història

La història de les campanes comença arrel de l'avenç en l'art de la metalúrgia a l'antiga Xina. Les primeres campanes van apareixer entorn el 2000 AC, les que poc a poc es van anar extenent per la resta d'Àsia i el món sencer. L'ús de les campanes també ha patit canvis durant els anys: petites campanes s'utilitzaven per traspassar informació a llargues distàncies, músics els adoptaren com a instruments importants, i també s'adoptaren per diferents religions. Abans de l'arribada del Cristianisme, diferents religions com el Budisme, Hinduisme, Shinto i l'antic Egipte utilitzaven campanes en les seves cerimònies com a instruments dels déus, per traspassar pau, netejar ments, per portar salut, sort i felicitat. Amb el

Cristianisme, la tradició de campanes per congregar feligresos es va enfortir i van neixer escoles de fundició a Itàlia, un art que es va estendre per la resta d'Europa durant els segles següents. Actualment, a Catalunya, la confraria de campaners segueix viva i activa.

Bibliografia

CABALLÉ, F. (2018) Qui toca les campanes? Inventari de campanes de l'Alt Berguedà, La Patumaire, Berga.

